

СТАНДАРТ ЗА УЧЕБНА ПРОГРАМА, КУРС И ИЗВЪНАУДИТОРНИ УЧЕБНИ ФОРМИ

I. Учебни програми

Чл. 1. (1) Бакалавърските програми, *minor*-програмите – втора специалност и магистърските програми „Право“ и „Архитектура“ водят до придобиване на общи и специфични компетенции. Магистърските и докторските програми водят до придобиване на специфични компетенции.

1. Общите компетенции включват знания в област, различна от програмата, в която учи студентът, умения по чужд език, български език, работа с компютър, спорт или изкуства. Общите компетенции се придобиват от общообразователни курсове в първа и втора година на обучение.

2. Специфичните компетенции включват знания и умения в съответното професионално направление, необходими за упражняване на конкретна професия. Те се придобиват от практически курсове в първа и втора година на обучение и курсове от програмата – аудиторни лекционни курсове и извънаудиторни учебни форми – в трета и четвърта година. Някои програми имат практически курсове и в трета и четвърта година, чрез които се упражняват придобити знания и умения.

Чл. 2. Специфични компетенции на завършилите учебни програми

(1) Завършилите *бакалавърска програма* трябва:

1. да познават факти и реалии от даденото професионално направление и от други професионални направления в научната област;
2. да могат да установяват и да разбират взаимовръзките между тези факти и реалии;
3. да умеят да използват правилно основни понятия в даденото направление;
4. да могат да излагат устно и писмено знанията си на български и поне на един чужд език;
5. да умеят да използват придобитите знания и умения на практика;
6. да са способни да отговорят на изискванията на определени професии.

(2) Специфичните компетенции на завършилите *minor*-програма – втора специалност трябва да са съпоставими с тези, които дава бакалавърската програма в съответното професионално направление.

(3) Завършилите *магистърска програма* трябва:

1. да познават в подробности научната литература, авторите и постиженията от даденото професионално направление;
2. да могат да установяват и да разбират комплексни взаимовръзки между специализирани термини, казуси, факти и реалии;
3. да умеят да използват правилно специфични понятия, подходи и методи в направлението;
4. да могат да изработват и осъществяват изследователски проекти;
5. да могат да предлагат и обосновават решения на практически проблеми;
6. да са способни да отговорят на изискванията на определени професии.

(4) Завършилите *докторска програма* трябва:

1. да познават в детайли факти и реалии от научната специалност на докторантурата;
2. да могат да провеждат самостоятелно научни изследвания;
3. да са в състояние да оформят нови понятия и установяват нови понятийни връзки;
4. да могат да анализират теоретични и практически проблеми като предлагат и обосновават решения;
5. да могат да изработват изследователски проекти.

(5) Компетенциите на програмите за *професионална квалификация и следдипломна специализация* се формулират за всяка отделна програма съобразно потребностите на потребителите и изискванията на отделните професии.

Чл. 3. Представяне и оценяване на нови учебни програми

(1) В документацията на учебната програма следва да са посочени:

1. наименованието на програмата;
2. департаментът или департаментите, които я предлагат;
3. образователната степен, за която се предлага програмата;
4. професионалното направление (акредитирано ли е в НБУ);
5. курсовете и извънаудиторните форми и преподавателите към тях;
6. формата на провеждане (редовно, дистанционно).

(2) Учебните програми се оценяват от Комисията по качеството към Зам.ректора по качеството и акредитацията и факултетните съвети съобразно това, доколко тяхната структура съответства на утвърдената програмна схема, доколко включените в тях учебни форми позволяват да се придобият обявените компетенции и доколко се постига постъпателно усложняване, специализиране, диференциране и затвърждаване на придобитите знания и умения.

(3) Индивидуалните програми и индивидуалните планове се утвърждават от декана на съответния факултет по заявление на студента.

II. Курсове

Чл. 4. Цели и съдържание на курсовете:

(1) **Общообразователни курсове:**

1. Общообразователни курсове за умения:

- Общообразователни курсове по български език – два едноместриални: *езикова култура* (1 сем.) има за цел подобряване и усъвършенстване уменията на студентите за писмено и устно изразяване на книжовен български език; да подобри степента на владеене на родния език – разбиране и работа с непознат текст; да развие способностите за логично, структурирано и убедително говорене пред публика; *академично есе* (4 сем.) има за цел да развие у студентите уменията да създават разбираеми и аргументирани собствени текстове при спазване на граматическите и стилови правила.

- Общообразователни курсове по компютърни умения – едноместриални. Имат за цел да обучат студентите на работа с операционната система Windows, приложенията Word, Excel и Power Point на MS Office и др.; да им дадат базови знания и основни практически умения за организацията на съвременните компютърни системи и принципи за компютърна обработка на информация. Лекциите обхващат не повече от 10, а практическите занятия – най-малко 20 аудиторни часа.

- Общообразователни курсове по чужд език (английски, немски, френски, испански, италиански, новогръцки, арабски) са четириестриални. Имат за цел подготовката на студентите по чужд език да достигне най-малко равнище B1, съгласно Общата европейска езикова рамка. Студентите, които желаят да получат ниво B2, съгласно европейската езикова рамка, трябва да придобият и кредити от курсове по чужд език във втората част на бакалавърската програма.

- Общообразователни курсове по спорт (фитнес, волейбол, баскетбол, футбол, туризъм и т.н.), изкуства (театър, музика, танц, изобразителни и пластични изкуства) или чужд език (древноегипетски, латински, старогръцки, руски) – двусеместриални.

2. Общообразователни курсове за знания. Общообразователните курсове за знания имат за цел да обогатят общонаучната култура и разширят образованието на студентите в направление, различно от това на основната им програма, като ги запознаят с нови от гледна точка на студентите факти, реалии, понятия, теории, методи, автори и заглавия. Занятията се водят на общодостъпен език, всички специализирани термини се въвеждат с обяснения.

(2) **Обучение по програмата:**

1. Двусеместриални курсове по основни научни направления. Имат за цел да обогатят общонаучната култура, да разширят и задълбочат общото образование на студентите в научното направление на основната им програма или близко научно направление, както и да усъвършенстват уменията им за устно и писмено изразяване. Курсовете включват лекции и практически занятия. Лекциите (не повече от 40 аудиторни часа) въвеждат, обясняват и

конкретизират факти, реалии, понятия, теории, методи и взаимозависимости в дадената научна област и представят техните връзки с други области на знанието. Практическите занятия (най-малко 20 аудиторни часа) развиват уменията на студентите за четене и писане на научен текст (анотация, резюме, реферат, научно есе и др., умения за цитиране и за изготвяне на научна библиография). Занятията се водят на общодостъпен език, всички специализирани термини се въвеждат с обяснения.

2. Практически курсове:

- Практическите курсове от БП I част са едносеместриални и се провеждат през първата и втората година на обучение. Целта им е чрез разглеждане и обсъждане на отделни научни и художествени произведения, решаване на казуси, анализ на проблемни ситуации и познавателни дилеми, извършване на реални и мислени експерименти, решаване на практически задачи, извършване на наблюдения, проучвания на терен, лабораторни изследвания, упражнения и др. да запознаят студентите с обхвата, спецификата и основните проблеми на научното направление на програмата, да въведат основни понятия за това направление и да демонстрират някои от главните методи, без да се излагат цялостни теории. Занятията се водят на общодостъпен език, всички специализирани термини се въвеждат с обяснения.

- Практическите курсове от БП II част са едносеместриални и се провеждат в трета и четвърта година. Упражняват придобити знания и умения в програмите, в които са включени.

- Индивидуалните курсове са едносеместриални и имат за цел да обучат студентите в изпълнителско майсторство. Те са в професионалните направления музикално и театрално изкуство.

3. Курсове от програмата:

- Курсовете от бакалавърските програми са едносеместриални или двусеместриални и се провеждат през третата и четвъртата година на обучение. Целта им е да представят в систематизиран вид (от уведен към специализираш) поддисциплини или отделни дялове от научното направление на програмата, разглеждайки и обяснявайки широк кръг от факти, реалии, наблюдаеми явления, събития, процеси, структури, причинни, логически, функционални, числови и времеви зависимости с помощта на специализирани научни понятия, теории, методи, експерименти и др. В тези курсове студентите усвояват основите на специфичния понятиен речник на съответната научна дисциплина.

- Курсовете от магистърските програми са едносеместриални. Когато са част от подготвителен модул на програмата, те трябва да отговарят на изискванията за курсовете от бакалавърските програми. Целта на останалите курсове е да представят систематично специален дял или проблемно поле от научното направление. На основата на вече придобити в предходната степен знания за факти, реалии, явления, събития, процеси, структури, зависимости, методи, експерименти, автори и заглавия, се надграждат знания за нерешени проблеми, хипотези, нови методи, прогнози, контексти (научни парадигми, архитектурни, литературни и художествени стилове и пр.) и интерпретации. В тези курсове се доизгражда и диференцира специализираният понятиен речник на съответната научна дисциплина.

- Курсовете от докторските програми са едносеместриални. Целта на тези курсове е да въведат докторантите в изследователското поле на техния дисертационен труд, да ги запознаят със съвременното състояние на знанието в него, с нерешените проблеми и най-новите теории и методи на изследване, както и да създадат дискуссионна среда за представяне и изпробване на собствените изследователски резултати.

Чл. 5. Представяне и оценяване на нови курсове

(1) В документацията на курса следва да са посочени:

1. наименование и сигнатура;
2. вид и продължителност (брой часове);
3. кредити, които се присъждат при успешно завършване;
4. професионално направление;
5. цели и компетенции;
6. изисквания за предварителна подготовка на студентите;

7. форми на преподаване (лекции, семинари, дискусии, презентации и пр.);
 8. форми на оценяване, относителна тежест на отделните компоненти;
 9. общо описание;
 10. разпределение на темите по часове;
 11. библиография на основната литература;
 12. преподавател/и и професионална биография на преподавателя/преподавателите.
- (2) Курсовете се оценяват от Комисията по качеството към Зам.ректора по качеството и акредитацията и факултетните съвети съобразно това, доколко обявените в тях компетенции съответстват на изискванията за дадения тип курс, доколко съдържанието им способства за изграждането на обявените компетенции и доколко курсовете допринасят за придобиването на специфичните компетенции на програмата.

III. Извънаудиторни учебни форми

Чл. 6. Цели, съдържание и място на провеждане на извънаудиторните учебни форми

(1) Целта на извънаудиторните учебни форми е усвоените в аудиторните курсове знания и умения да бъдат приложени при самостоятелно или групово решаване на практически задачи за упражняване на определена професия в реална работна среда.

(2) Според съдържанието и мястото на провеждане извънаудиторните учебни форми са:

1. *Практика*, в т.ч. клинична работа и клинична супервизия – представлява извършване на определен набор от дейности по изпълнението на професионални задачи под ръководството на преподавател. Практиката може да бъде теренно проучване, лабораторна работа, емпирично изследване, експеримент, хоспитиране и др. и се провежда в специализираните зали и Учебно-практическите и изследователски звена на НБУ или във външна институция. Протича от две до четири седмици и завършва с представен продукт от студента.
2. *Стаж*, в т.ч. клинична работа и клинична супервизия – представлява самостоятелно изпълнение на професионални задачи в реални условия на упражняване на дадена професия. Стажът се провежда във външна институция или в Учебно-практическите и изследователски звена или в администрацията на НБУ, протича от четири до шест седмици и завършва с подробен отчет за извършената работа, който се представя пред комисия.
3. *Проект* – представлява самостоятелна или екипна работа на студенти по решаването на даден проблем с изследователски или приложен характер под наблюдението на преподавател, която завършва с писмен текст или творба.
4. *Самостоятелна работа и семинар*. Самостоятелната работа е решаване на поставена индивидуална задача, което се представя под формата на писмена разработка (реферат, казус, презентация, работен проект и пр.). Семинарът представлява обсъждане на предварително подготвени от студентите разработки. Тези форми се провеждат в или извън НБУ.
5. *Семестриален проект* – представлява самостоятелна работа на студентите в рамките на minor-програми-втора специалност по решаването на изследователски или приложен проблем под ръководството на преподавател. При осъществяването на семестриалния проект се надграждат, придобити от студентите в останалите аудиторни курсове и извънаудиторни учебни форми през съответния семестър знания и умения чрез конкретни приложения.

Чл. 7. Представяне и оценяване на нови извънаудиторни учебни форми:

(1) В документацията на извънаудиторните учебни форми следва да са посочени:

1. наименование и сигнатура;
2. вид и продължителност (брой часове);
3. място на провеждане;
4. кредити, които се присъждат при успешно завършване;
5. професионално направление;
6. цели и компетенции;
7. изисквания за предварителна подготовка на студентите;
8. общо описание на предвидените дейности;
9. форми на оценяване;
10. преподавател/и и професионална биография на преподавателя/преподавателите.

Приложение 1

(2) Извънаудиторните учебни форми се оценяват от Комисията по качеството към Зам.ректора по качеството и акредитацията и факултетните съвети съобразно това, доколко обявените в тях компетенции съответстват на изискванията за дадения тип учебна форма, доколко съдържанието им способства за изграждането на обявените компетенции и доколко учебните форми допринасят за придобиването на специфичните компетенции на програмата.